

Nõo Põhikool

HOOLEKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Nõos, 15. jaanuaril 2018

Algus kell 17.30, lõpp 20.50

Juhatas: Tõnis Kask

Protokollis: Ilona Vares

Osa võtsid: Rein Uusmaa, Kristiina Härm, Helen Luigla, Ilona Vares, Kati Männik, Tõnis Kask, Taavi Merisalu, Kristina Veidenbaum, Elizaneth Saks

Külalistena võtsid osa: Vaike Hint, Reet-Ingrid Haamer, Heli Leedjärv ja Kulla Saar

PÄEVAKORD

1. Saksa keele õpetamine
2. Lennupõhise koostöö jätkamine 4. ja 7. klassides
3. Isiklike nutiseadmete liigkasutamine ja sellest tulenevad probleemid. Kuidas probleeme vältida ja millised oleks võimalikud lahendused
4. Hilinemine õppetundi ja põhjusega puudumised – koolipoolsete meetmete rakendamine

Saksa keele õpetamine – peale detsembris toimunud hoolekogu koosolekut, kus arutati järjekordselt saksa keele õpetamise küsimust, leidis aset ka järjekordne saksa keele õpetaja ja kooli juhtkonna vaheline vestlus. Mille tulemusena oli õpetaja palutud ka osalema hoolekogu koosolekul, kus tal oli võimalus avaldada oma nägemust õpetamisest. Eelnevalt olid hoolekogu liikmed Helen Luigla ja Kati Männik võtnud vaatlejatena osa 6. ja 7. klassi saksa keele tundidest. Tundide külastamise põhjuseks oli laste ja lastevanemate kaebused (hoolekogu liikmetele, kooli juhtkonnale) ja saksa keele halb maine.

Õpetaja märkis alustuseks ära, et saksa keele õppimine on üldises plaanis vähenenud. Paljud lapsevanemad on lapsele keelevalikut tehes arvamusel, et saksa keel pole neile tulevikus vajalik. Samas ollakse arvamusel, et saksa keel on õppimise koha pealt kergem kui vene keel.

Õpetajad töötavad tihti mitme koha peal, et töökoormust täis saada. Mis omakorda tähendab, et tööturul pakkumine ületab nõudlust.

Õpetaja kirjeldas, kuidas ta on üritanud keeleõpet laste jaoks huvitavamaks muuta, lisaks õpikule ja töövihikule koostab ja kasutab töölehti. Rõhk ei ole niivõrd sõnade pähe tuupimisele, kui sõnade kasutamisel erinevas kontekstis. Dialoogid paarilisega.

Õpetaja tunnistas, et õpetamine 7. klassis on probleemne, klassis on mitu õpilast, kes korda rikuvad. (Vahemärkusena toodi välja, et kool on olukorraga tegelenud ja õpilane X on tundidest eemaldatud, aga olukord pole paranenud). On teinud nendega kokkuleppeid, kuid ajapikku ei peeta neist enam kinni. Tihtipeale on ka kodused tööd lastel tegemata. Samas on õpilased rohkem motiveeritud õppimisest, kui on kasutatud Kahoot keskkonda. Paraku on hetkel see hoone remondiga ja klassideruumide vahetumistega tahaplaanile jäänud.

Siinkohal on välja toodud mõningad õpetajapoolsed väljendid, millede peale hoolekogu liikmed lausa kohmetusid: „*Õpetaja pingutab rohkem kui vastu saab.*“, „*Lastel pole kooliväliseid hobisid. Nad pole motiveeritud õppima. Nende vanemad pole teinud piisavalt kodust ettevalmistustööd ja seetõttu ei tööta lapsed huviga tunnis kaasa ega pea tunnikorda.*“, „*Ma proovin kõike huvitavaks teha, aga see ei tööta.*“, „*Selliseid ei olegi võimalik paremini õpetada.*“, „*Õpetajal ei ole meeldiv lapsi õpetada!*”

Seejärel esitasid keeletundidest osavõtnud hoolekogu liikmed oma nägemuse tundides toimunust.

Mõned tähelepanekud: Tund on kaootiliselt üles ehitatud, tundidel puudub raam ja süsteemsus. Liigutakse kiirelt temalt-teemale, ülesandelt ülesandele, aru andmata, kas õpilased tehtut mõistsid või kaasa tegid.

Konkreetses tunnis teemaks olnud materjali käsitust ei toetanud alati ka tahvlmaterjal. Näiteks 7. klassi tunni alguseks oli tahvlile kantud materjal, millest osa jäi tunni lõpuni käsitamata, samuti kandis õpetaja tunni jooksul tahvlile uut infot, mis osaliselt ei leidnud tunni lõpuni kasutust.

Õpitava materjali omandamist konkreetsetes tundides takistas ka õpetaja sõnakasutus ülesannete selgitamise ja sissejuhatamise käigus. Õpetaja kasutas eesti keeles selliseid võõrsõnu või väljendeid, mille tähendusest lapsed aru ei saa (nt. „*Niiud jääb veel siin teha. Teie naiivteooria. Mida sa tead. Mõnda asja sa tead ja mõnda asja sa ei tea. Kaks minutit.*“) ja mis ei toetanud õpitava selgitamist lastele (nt. „*Täna teeme jõhkralt palju, mul on tunnistajad olemas, et saan väga palju materjali läbi võetud. Tegeleme sellise asjaga, mis eesti keelele ei ole omane, aga saksa keelele on. Ma ei kirjuta tahvli peale ka, aga jäta meelde.*“).

Õpilaste aktiivsus saksa keele kasutamisel oli väga väike ja seda kahel põhjusel - lapsed olid vähe motiveeritud ja õpetaja andis saksa keele kasutamiseks vähe võimalusi. Vähenenud motiveeritus ilmnis selles, et kui õpetaja lastelt midagi küsis, siis vabatahtlikke vastajaid enamasti ei olnud ning kui lapsed midagi vastasid, siis toimus see halva diktsiooni ja vaikse häälega. Samuti kordus mõlema vaadeldud tunni jooksul olukord, kus õpilane ei vastanud piisavalt kiiresti või lausub vaid osa vastuseks oodatavast sõnast või lausest, mispuhul õpetaja ütles vastuse ise õpilase eest ära laskmata lapsel õiget sõnavormi või lauset järelle korrata. Mõlema vaadeldud tunni lõpus andis õpetaja lastele koduse töö, mis sisuliselt oli õpetaja aktiivse eestvedamise ja paljuski etteetgemise abil tunni keskpaigas tehtud. Sisuliselt jäi 7. klassile koduseks tööks tunnis tehtud kahe tegusõna pöördevormid pähe õppida ja 6. klassile töölehel kolm tehtud ülesannet üle vaadata. Kusjuures 6. klassi puhul toimus tunni lõpus etapp, kus õpetaja tegi töölehe lõpuosast kiiruga erinevatest harjutustest lauseid, aga need konkreetsed harjutused koduseks tööks ei jäänud. Selline materjalikäsitlus võib lastes tekitada segadust ja ei toeta keeleõppes süsteemi teket.

Õpetaja tunnistas, et siiani on ta üritanud vaid ise probleeme lahendada, küsimata nõu ja abi spetsialistidelt. Samas väitis õpetaja, et ka teistel õpetajatel on konkreetsete lastega (õpetaja nimetas näiteks ühe õpilase nime) tundides probleeme ja nendega ei olegi võimalik hästi hakkama saada.

Direktori sõnul algavad muutused õpetajast endast - õpetajal on vajalik märgata ja tunnistada, et midagi senises tegevuses konkreetse õpetaja puhul ei toimi. Ja ei aita, kui süüdistada teisi õppeprotsessis osalevaid osapooli (lapsed, lapsevanemad). Helen lisas, et esmajärjekorras oleks vaja tegelema hakata hinnangulisusega endas. On tõsi, et muudatused hariduspoliitikas on tinginud olukorra, kus tavakoolis on väga erineva võime ja kognitiivse profiiliga lapsi. Kõigis klassides õpivad muude hulgas ka need, kes on hariduslike erivajadustega.

Tavaõpetajatel hetkel puudub ettevalmistus erivajadustega õpilastega meetodiliselt toime tulla, kuid kindlasti on võimalik täiendkoolituste abil ning spetsialistidelt nõu küsimise teel kujundada endas arusaam, mida tähendab hariduslik erivajadus ja kuidas õpetamise käigus sellega arvestada.

Õpetaja lõpetas koosviibimise mõtteavaldusega, et need lapsed, kes lõpetavad 9. klassi olles õppinud vene keelt teise võõrkeelena, oskavad vene keeles lausuda vaid neli lauset. Saksa keelt õppinud lapsed oskavad aga ennast saksa keeles kenasti väljendada.

Helen tegi ettepaneku, et mõne aja möödudes (nt. kuu aega), võiks taas külastada saksa keele tunde, kuid siis mitmepäevase ette teatamisega, et õpetajal oleks võimalik tund parimal võimalikul moel ette valmistada. Hoolekogu liikmed olid nõus.

Lennupõhise koostöö jätkamine 4. ja 7. klassides

Hoolekogu koosolekule olid külalistena tulnud õpetajad, kelle juhivad klassid peaksid järgmisest õppeaastast minema ülelennulisele õppele. Kui antud süsteemi on 3 aasta jooksul rakendatud 7. klasside puhul, siis teavitati selle kohta, et juhtkonnal on plaan hakata seda rakendama uuest õppeaastast alates 4. klassist, tuli õpetajatele 3. jaanuaril toimunud õpetajate koosolekul.

Kohalolnud õpetajate sõnul oli nende koosolekul selle teate peale maad võtnud pikk jahmunud vaikus, ei osatud reageerida ega küsimusi esitada. Planeeritav muudatus oli üllatuseks nii õpetajatele kui ka hoolekogu liikmetele. 4. klassidel vahetub järgmisel aastal klassijuhataja, direktori sõnade kohaselt ei ole uute klassijuhatajate isikud veel teada. (Selgituseks: ühte nimekirja koondatakse kogu lennu õpilased; võrdsete klassijuhatajate hulk sõltub sellest, mitu klassikomplekti liidetakse; õppetöö toimub rühmades kõikides ainetes)

Direktori väitel on lennupõhise õppe eesmärgiks klasse eristatavate tähtede kaotamine, mille abil luuakse sobiv õhkkond paremaks läbisaamiseks. Suureneks ühtekuuluvustunne, mille kaudu väheneks koolikiusamine, väheneks hirm uute suhtluse loomise ees, mis annaks võimaluse leida omale lihtsamalt mõttekaaslast.

Koosolekul toimus antud teemal aktiivne arutelu, kus toodi välja erinevaid aspekte.

Õpetaja Reet-Ingrid Haamer (6.a klassijuhataja) rääkis oma kogemusest õpetajaks olemisel, selgitas oma vaatenurki ning teatas kahetsusega oma loobumisest klassijuhatajana juhul kui uuest õppeaastast klassid liidetakse ühtseks lennuks. Hoolekogu liige Ilona Vares, kelle laps on kõnealuse klassi õpilane, toetas õpetajat tema arvamuses ning avaldas mittemõistmist, miks on vaja sõbralikku ja rahulikku klassikollektiivi lõhkuda ning veel seeläbi loobuda hinnatud klassijuhatajast.

Millest kerkis üles küsimus, kas oleks võimalik lennupõhist õpet iga lennu puhul eraldi otsustada (arvestades õpilaste hulka, klassikomplektide iseloomu, õpetajate valmisolekut koostööks jm).

Avaldati kahtlust, kas algklassidest tulev laps on võimeline muutuv olukorras - uus klassijuhataja, õpe rühmades - ka lennuga toime tulema. Õpetajate ja hoolekogu liikmete poolt toodi välja võimalike ohtudena lennus kasvav anonüümsus ja hoopiski kuuluvustunde vähenemine, sellele viitas ka õpilaskogu esindaja, kes on ise lendu 2 aastat kogenud.

Toodi välja ka vastuolud värskestloodud väärtustele:

- väiksemate ja väikeklasside loomine algklassides (mõõdupuuks peaksid olema HEV lapsed ning raskemini kohanevad lapsed)
- vanematekogu loomine (mille üheks eesmärgiks seati infovahetuse tõhusamaks muutmine, kogukonnakooli tunde loomine, vanemate suurem omavaheline tutvumine).

Muutus õppemetoodikas peab olema pikemalt ette planeeritud ja kajastuma kooli õppe- ning arengukavas (Märkus: hetkel puudub koolil kehtiv arengukava, samuti ei kajastu planeeritud muudatus õppekavas), asjaosalised igati informeeritud - õpetajad, vanemad, õpilased.

Kokkuvõtvalt töid kohalolnud välja lennupõhise õppe plussid ja miinused enamjaolt isiklikest kogemustest:

Plussid: on leitud sõpru endisest paralleelklassist; kiiresti muutuvus ühiskonnas on lapsed tulevikus paremini harjunud muutustega ning nendega kohanemine on loomuomasem. Lastel ei oleks vanematelt “kaasavarana” saadud nii suurt hirmu muutuste ees, nad ei võtaks traagikana olukorda, kus vahetub kool, kursus, õpetaja, töökoht. Nad oleksid harjunud natuke suurema omade ringiga ja näeksid, et pole hullu kui mõne inimesega suhtlus kuidagi ei sobi, on ka palju teisi, kellega suhelda. Vaid väikeses turvalises omas mullis suheldes võib selline arusaam kergesti tekkida, et kui midagi muutub, variseb maailm kokku. Seega lapsed oleksid paremini ettevalmistatud PÄRIS eluks.

Miinused: suurem anonüümsus; isegi kui on leitud uus sõber endisest paralleelklassist, siis üldises plaanis on tekkinud juurde rohkem väiksemaid gruppe; toimub vähem ühisüritusi; ühistegevustes (nt Jõuluvisioon) toimub ikkagi laste grupeerimine, sest nii suure grupiga on raske midagi teha et keegi kõrvale ei jääks; lapsevanemad ei suuda hallata infot lapse lennukaaslaste ja nende vanemate osas, ei tunta üksteist; õpetajad ei suuda puhtfüüsiliselt kõikideni jõuda, märgata, paratamatult on oht jääda kontaktisikuks “oma klassi” lastele.

Kuid kõige suurem küsimus on endiselt õhus - MIKS? MILLEKS? .

Direktori sõnul soovib kool käesoleval õppeaastal panustada enam õpetajate koolitustesse.

Koosolekul tekkinud küsimused/ettepanekud/kommentaariid:

- Mille alusel kool otsustas konkreetse lennupõhise õppemetoodika kasuks?
- Kus kajastuvad arutelud või arvamused/kinnitused õppe- ja arengukava muutmiseks lennupõhise õppe osas (hoolekogu, õpilasesindus, õppenõukogu)? (Õpetajate sõnul käidi õppenõukogus idee välja aastaid tagasi katsena)
- Tunti muret väikeklasside laste saatuse üle. Eelmisel õppeaastal loodi väikeklass hariduslike erivajadustega laste tarvis 1. klassis, lennupõhise õppe korral liidetaks see klass suureks lennuks, kuidas mõjutaks see laste toimetulekut. Kas on tehtud analüüs?
- Klassijuhatajate ametijuhend puudub/on kinnitamata, eelmisel aastal 7-ndike lennu koosolekul oli see klassijuhatajate peamine mure, et neil puudub juhend, mille alusel töötada. See väljendas ebakindlust, st. et nad ei teadnud, mis nende täpsed tööülesanded lennundusega seonduvalt on.
- Õpetajate ja hoolekogu liikmete poolt avaldati soovi, et arengupsühholoog selgitaks õppemetoodikas tehtavat muudatust ja selle mõju lastele.
- Kas on võimalik lennule läheneda aastakäigu põhiselt, st. igal aastal lähtutakse konkreetsest lennust - lastest ja õpetajatest.
- Juhiti tähelepanu, et koolil puudub hetkel arengukava (viimane, mis on üleval ka kooli kodulehel, on perioodi 2014/2015-2016/2017 kohta).

Ülejäänud päevakorrapunkte ei jõutud arutada, jäävad järgmiseks korraks.

Et vältida ühe või paari hoolekogu liikme sõnastust, arvamust või kallutatust koosolekul arutatud teemade osas, on antud protokoll koostatud hoolekogu liikmete koostööna.

Hoolekogu esimees Tõnis Kask

Protokollija Ilona Vares
